

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H learn דף צ"ט of בבא בתרא.
Some of the topics we will learn about include:

ארון כרובים

The Gemara discusses several aspects regarding the ארון and כרובים, including:

מקום ארון וכרובים אינו מן המדה

Miraculously, the ארון and the כרובים made by משה רבינו, and the כרובים made by שלמה המלך, which stood on either side of the ארון, did not take up any space in the קדש הקדשים.

כנף הכרובים

The dimensions and precise position of the כרובים and their wings; and

כיצד הן עומדין

The position of the כרובים relative to each other, whether ופניהם איש אל אחיו

They faced each other, OR

ופניהם לבית

They each faced מזרח towards the היכל.

A

ארון כרובים

כנף הכרובים

כיצד הן עומדין
ופניהם איש אל אחיו
ופניהם לבית

B The implicit arrangement between seller and buyer when one purchases

בור לפנים מביתו של חברו

A water pit within another's house; or

גינה לפנים מגינתו של חברו

A garden that is accessed through another person's garden; or

אמה בית השלחין

An irrigation canal; or

בית הקילון

A canal to supply water for the buyer's animals and household;

B

בור לפנים מביתו של חברו

גינה לפנים מגינתו של חברו

אמה בית השלחין

בית הקילון

1 So let's review...

Having references the dimensions of the היכל, the Gemara digresses to discuss various other components of the בית המקדש, and cites the following contradictory Pesukim:

One Pasuk says

והבית אשר בנה המלך שלמה לה
ששים אמה ארכו ועשרים רחבו
ושלשים אמה קומתו

The היכל was 30 אמות high, while another Pasuk says
ולפני הדביר

ועשרים אמה אורך ועשרים אמה רחב
ועשרים אמה קומתו

The היכל was 20 אמות high?

רבי חנינא answered

כי קא חשיב

משפת כרובים ולמעלה

made two כרובים, each ten אמות high, which stood on the floor of the קדש הקדשים, on either side of the ארון. The second Pasuk refers to the 20 אמות from their heads until the roof, totaling 30 אמות.

The Gemara explains that the Pasuk referred to the height in this way to teach us

למוטה כלמעלה

מה למעלה אין משמש כלום

אף למוטה אין משמש כלום

As the Rashbam explains;

Just as the upper 20 אמות were empty, so too, the lower ten אמות were, so to speak, empty;

as ר' לוי taught;

דבר זה מסורת בידינו מאבותינו

מקום ארון וכרובים אינו מן המדה

We have a tradition that miraculously, the ארון and the כרובים made by משה רבינו did not take up any space in the קדש הקדשים,

1

Other components of the בית המקדש...

ולפני הדביר
ועשרים אמה אורך
ועשרים אמה רחב
ועשרים אמה קומתו
The היכל was
30 אמות high

והבית אשר בנה
המלך שלמה לה
ששים אמה ארכו
ועשרים רחבו
ושלשים אמה קומתו
The היכל was
20 אמות high

Just as the upper 20 אמות were empty, so too, the lower ten אמות were, so to speak, empty;

דבר זה מסורת בידינו מאבותינו
מקום ארון וכרובים אינו מן המדה

2 as taught in the following ברייתא:
 ארון שעשה משה
 יש לו ריוח עשר אמות
 לכל רוח ורוח
 The **ארון קדש** measured 20x20, yet one could measure
 ten אמות from each side of the ארון to the wall.

Similarly,
 כרובים בנס הן עומדין
 Miraculously, the כרובים made by שלמה המלך did not take
 up any space, as the Pasuk says
 וחמש אמות כנף הכרוב האחת
 וחמש אמות כנף הכרוב השנית
 עשר אמות מקצות כנפיו ועד קצות כנפיו
 The wingspan of each כרוב, besides for the body of the כרוב
 itself, was ten אמות.
 Now, since the entire room was only twenty אמות
 גופייהו היכא הוו קיימי
 How was there space for the body of the כרובים?
 שמע מינה
 בנס הן עומדין
 They did not take up any space.

2

ברייתא
ארון שעשה משה
יש לו ריוח עשר אמות
לכל רוח ורוח
 The **ארון קדש** measured 20x20,
 yet one could measure
 ten אמות from each side of the ארון to the wall.

כרובים בנס הן עומדין

וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הָאַחַת
וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית
עֶשֶׂר אַמּוֹת מִקְצוֹת כְּנָפָיו וְעַד קְצוֹת כְּנָפָיו
 The wingspan of each כרוב,
 besides its body of the כרוב, was ten אמות.
 Now, since the entire room was only twenty אמות,
 גופייהו היכא הוו קיימי
 How was there space for the body of the כרובים?

שמע מינה
בנס הן עומדין
 They did not take up any space.

3 However, the Gemara refutes this proof, and offers several solutions to the problem:

1.

דלמא בולטין כתרנגולין הוּוּ קיימי

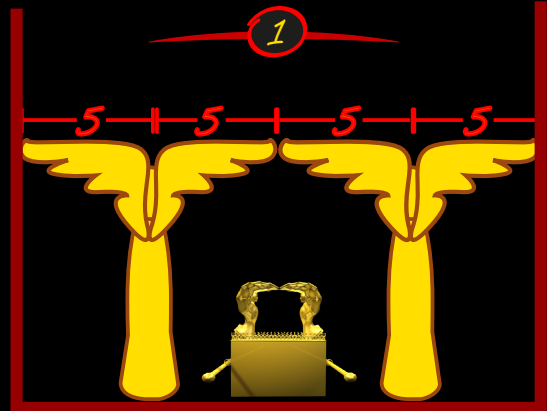
Perhaps their wings protruded from the center of their backs like the wings of a chicken, and so the widths of their bodies were within their wingspan?

2.

דלמא זה שלא כנגד זה הוּוּ קיימי

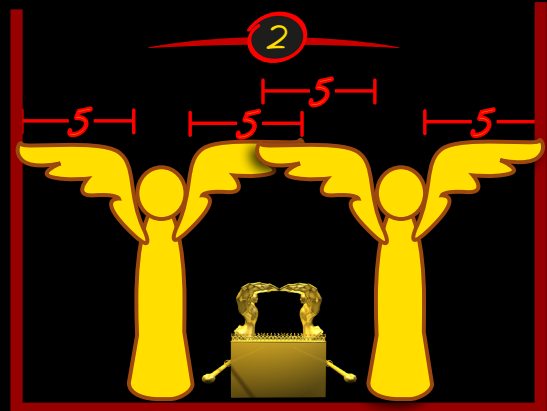
Perhaps they did not stand directly in line with each other, and so their inner wings overlapped?

3

דלמא בולטין כתרנגולין הוּוּ קיימי

Perhaps their wings protruded from the center of their backs like the wings of a chicken, and so the widths of their bodies were within their wingspan?

דלמא זה שלא כנגד זה הוּוּ קיימי

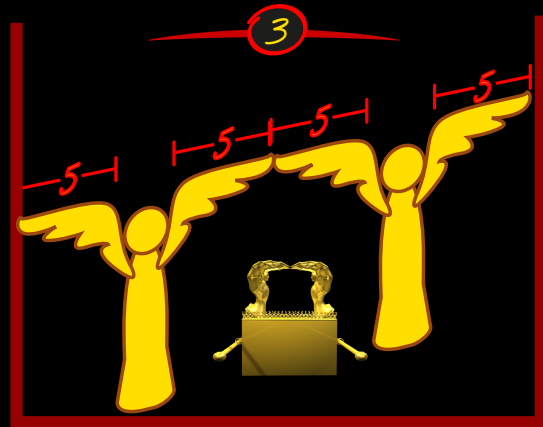
Perhaps they did not stand directly in line with each other, and so their inner wings overlapped?

4

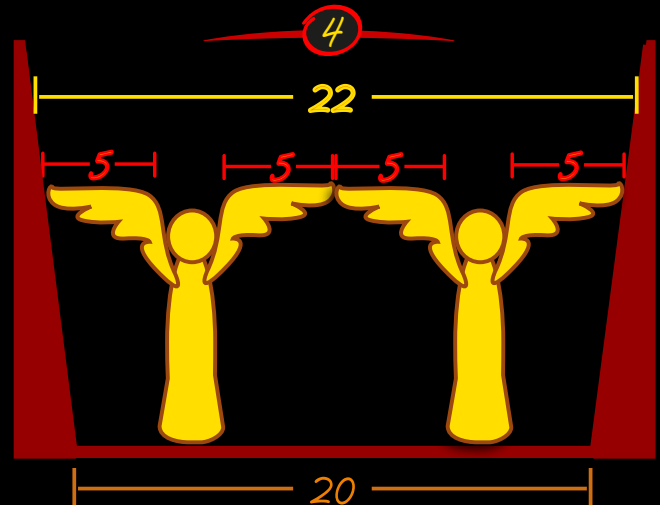
3.
 דלמא באלכסונא הוו קיימי
 Perhaps they stood directly in line with each other, but across the diagonal of the room, which was wider than twenty אמות?

4.
 דלמא ביתא מעילאי רווח
 Perhaps the dimensions of the בית המקדש refer to the floor space, but the walls narrowed on top, allowing for a wider wingspan than twenty אמות?

4

דלמא באלכסונא הוו קיימי
 Perhaps they stood directly in line with each other, but across the diagonal of the room, which was wider than twenty אמות?

דלמא ביתא מעילאי רווח
 Perhaps the dimensions of the בית המקדש refer to the floor space, but the walls narrowed on top, allowing for a wider wingspan than twenty אמות?

5

5. דלמא מיכף הוו כייפי ידיהו
Perhaps their wings were bent, allowing the extra room for their bodies?
6. דלמא שלחופי הוו משלחפי
Perhaps their wings were not fully extended, but were crossed like a person who crosses his arms?
=====

The Gemara now cites contradictory Pesukim regarding כיצד הן עומדין
The position of the כרובים relative to each other:
The Pasuk regarding the כרובים made by משה רבינו says ופניהם איש אל אחיו
They faced each other;
While the Pasuk regarding the כרובים made by שלמה המלך says
והיכל מזרח towards the כרובים לבית
And the Rashbam explains
ראויין היו ליעשות בענין אחד
It is reasonable to assume that both sets of כרובים were created in the same way?

The Gemara offers two explanations:
1. פניהם איש אל אחיו
Their primary position was facing each other. However, כאן בזמן שישאל עושין רצונו של מקום
כאן בזמן שאין ישאל עושין רצונו של מקום
They faced each other if Klal Yisroel acted properly, and faced away from each other if they did not. As the Rashbam explains
סימן שהקב"ה אוהב את ישראל ומתחילה כך נעשו
כדי שתשרה שכינה ישראל
They were originally made facing each other, to demonstrate Hashem's love for Klal Yisroel and His desire to dwell among them. However, when Klal Yisroel did not act properly, they would miraculously turn away from each other, signifying Hashem's displeasure.

5

5
דלמא מיכף הוו כייפי ידיהו
Perhaps their wings were bent, allowing the extra room for their bodies?

6
דלמא שלחופי הוו משלחפי
Perhaps their wings were not fully extended, but were crossed like a person who crosses his arms?

7
כיצד הן עומדין
The position of the כרובים relative to each other:

The Pasuk by the כרובים made by משה רבינו says
וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו
They faced each other;

The Pasuk by the כרובים made by שלמה המלך says
וּפְנֵיהֶם לְבַיִת
They faced מִזְרָח towards the כֶּבֶד.

And the Rashbam explains
רְאוּיִין הָיוּ לַיעֲשׂוֹת בְּעִנְיַן אֶחָד
It is reasonable to assume that both sets of כרובים were created in the same way?

1
פניהם איש אל אחיו
Their primary position was facing each other. However...

כאן בזמן שישאל עושין רצונו של מקום
They faced each other if Klal Yisroel acted properly,

כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום
and faced away from each other if they did not.

As the Rashbam explains
סימן שהקב"ה אוהב את ישראל ומתחילה כך נעשו כדי שתשרה שכינה ישראל
They were originally made facing each other, to demonstrate Hashem's love for Klal Yisroel and His desire to dwell among them.
However, when Klal Yisroel did not act properly, they would miraculously turn away from each other, signifying Hashem's displeasure.

- 6 2.
פניהם לבית
דמצדדי אצדודי
They faced east, but turned towards each other slightly, as
a ברייתא states
אונקלוס הגר אמר
כרובים מעשה צעצועים הן
ומצודדים פניהם
כתלמיד הנפטר מרבו
The כרובים resembled children, and turned partially
towards each other, like a student who takes leave of his
Rebbe.
=====

6 2

**פניהם לבית
דמצדדי אצדודי**

*They faced east, but turned towards each other slightly,
as a ברייתא states*

אונקלוס פגך אמר

**כרובים מעשה צעצועים הן
ומצודדים פניהם
כתלמיד הנפטר מרבו**

*The כרובים resembled children,
and turned partially towards each other,
like a student who takes leave of his Rebbe.*

7 Zugt di Mishnah
 מי שיש לו בור
 לפנים מביתו של חברו
 If someone owns a water pit within another person's house;
 נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסין
 ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאין
 He may only access the pit during the daytime, when it is normal to use a pit, and he may not bother the owner of the house during nighttime.

Similarly,
 ואינו מכניס בהמתו ומשקה מבורו
 אלא ממלא ומשקה מבחוץ
 He may not bring his animal into the house to drink from the pit. Rather, he must draw water and bring it outside to the animal.

The Mishnah concludes
 וזה עושה לו פותחת
 וזה עושה לו פותחת
 The owner of the pit and of the house each put a lock on the pit, and they can only access it in together.

The Gemara explains
 בעל הבור
 בעי לאשתמורי מיא דבוריה
 The owner of the pit needs to guard his water, while
 בעל הבית
 משום חשד אשתו
 The owner of the house ensures that the owner of the pit is not alone with the homeowner's wife.
 =====

7 **מלך**

**מי שיש לו בור
 לפנים מביתו של חברו**
*If someone owns a water pit
 within another person's house*

**נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסין
 ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאין**
*He may only access the pit during the daytime,
 when it is normal to use a pit,
 and he may not bother the owner of the house
 during nighttime.*

Similarly,
**ואינו מכניס בהמתו ומשקה מבורו
 אלא ממלא ומשקה מבחוץ**
*He may not bring his animal
 into the house to drink from the pit.
 Rather, he must draw water and bring it outside
 to the animal.*

The Mishnah concludes
**וזה עושה לו פותחת
 וזה עושה לו פותחת**
*The owner of the pit and of the house each put a lock on
 the pit, and they can only access it in together.*

**בעל הבור
 בעי לאשתמורי מיא דבוריה**
The owner of the pit needs to guard his water,

**בעל הבית
 משום חשד אשתו**
*The owner of the house ensures that the owner of the pit
 is not alone with the homeowner's wife.*

8 Zugt di Mishnah

מי שיש לו גינה
לפנים מגינתו של חברו

If someone owns a garden that he accesses through
another person's garden, as the Rashbam explains

כגון יורשים או שותפין שחלקו
ונתרצה חיצון לפנימי

לתת לו דרך באמצע שדהו

Two heirs or partners divided a property, and they agreed
that the owner of the inner garden could walk through the
outer garden;

נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסים

ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאים

He may only access his garden during the daytime, when
it is customary to work in one's garden; as the Rashbam
explains

כיון שהוא עושה לו היזק גדול

שעובר באמצע שדהו

הדבר ידוע שלא נתרצה לו בריוח

אלא במה שצריך לו הרבה

Since the outer garden suffers substantial damage from
this arrangement, it is understood that he agreed only to
the minimum use that is absolutely necessary.

=====

The Mishnah continues

ואינו מכניס לתוכה תגרין

The owner of the inner garden may not bring customers
inside to buy his produce.

ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת

Nor may he access the outer garden as a shortcut to reach
another property.

והחיצון זורע את הדרך

And the owner of the outer garden retains the right to
plant on the path, as he only gave the other fellow the
right-of-way.

8

מקור

מי שיש לו גינה
לפנים מגינתו של חברו

If someone owns a garden
that he accesses through another person's garden

כגון יורשים או שותפין שחלקו
ונתרצה חיצון לפנימי

לתת לו דרך באמצע שדהו

They agreed that the owner of the inner garden
could walk through the outer garden

נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסים
ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאים

He may only access his garden during the daytime,
when it is customary to work in one's garden

כיון שהוא עושה לו היזק גדול
שעובר באמצע שדהו

הדבר ידוע שלא נתרצה לו בריוח
אלא במה שצריך לו הרבה

Since the outer garden suffers
substantial damage from this arrangement,
it is understood that he agreed only
to the minimum use that is absolutely necessary

ואינו מכניס לתוכה תגרין

The owner of the inner garden
may not bring customers inside
to buy his produce

ולא יכנס מתוכה
לתוך שדה אחרת

Nor may he access the outer garden
as a shortcut to reach another property

והחיצון זורע את הדרך

And the owner of the outer garden
retains the right to plant on the path
As he only gave the other fellow the right-of-way

9 The Mishnah concludes
 נתנו לו דרך מן הצד
 מדעת שניהן
 If they mutually agreed to make the path to the inner garden along the perimeter of the outer garden, thereby causing less disturbance to the outer garden.
 נכנס בשעה שהוא רוצה
 ויוצא בשעה שרוצה
 The owner of the inner garden may access his garden at any time.
 ומכניס לתוכה תגרין
 And he may bring customers inside to buy his produce.
 However,
 ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת
 He may not access the garden as a shortcut to reach another property. And
 זה וזה אינן רשאים לזרעה
 Neither has the right to plant on the path, as we assume it was set aside solely for use as a pathway.

9

מלך

נתנו לו דרך מן הצד
 מדעת שניהן
 If they mutually agreed to make the path along the perimeter of the outer garden, thereby causing less disturbance to the outer garden

נכנס בשעה שהוא רוצה
 ויוצא בשעה שרוצה
 The owner of the inner garden may access his garden at any time

ומכניס לתוכה תגרין
 And he may bring customers inside to buy his produce

ולא יכנס מתוכה לתוך שדה אחרת
 He may not access the garden as a shortcut to reach another property

זה וזה אינן רשאים לזרעה
 Neither has the right to plant on the path, as we assume it was set aside solely for use as a pathway

10 The Gemara discusses several similar arrangements:
 אמה בית השלחין אני מוכר לך
 If someone sells an irrigation canal;
 נותן לו ב' אמות לתוכה
 ואמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה
 The canal must be two אמות wide, to allow for sufficient irrigation to the buyer's field, and the buyer acquires the right to use a אמה of land on either side to build up the banks of the canal, should this become necessary.

10

Several similar arrangements...

אמה בית השלחין
 אני מוכר לך
 If someone sells an irrigation canal

נותן לו ב' אמות לתוכה

ואמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה
 To build up the banks of the canal, should this become necessary

11 However,
 בית הקילון אני מוכר לך
 If one sells a canal to supply water for the buyer's animals
 and household,
 נותן לו אמה אחת לתוכה
 וחצי אמה מכאן וחצי אמה מכאן לאגפיה
 It suffices if the canal is one אמה wide, and the buyer only
 acquires the right to a ½-אמה of land on either side.

12 However,
 בית הקילון אני מוכר לך
 If one sells a canal to supply water for the buyer's animals
 and household,
 נותן לו אמה אחת לתוכה
 וחצי אמה מכאן וחצי אמה מכאן לאגפיה
 It suffices if the canal is one אמה wide, and the buyer only
 acquires the right to a ½-אמה of land on either side.

The Gemara questions

ואותן אגפיים מי זורעם

Who has the right to plant on the land directly adjacent to
 the canal?

And cites two opinions;

1.

בעל השדה זורעם

כל שכן נוטעם

The owner of the property retains the right to plant crops
 and certainly trees in this area.

2.

בעל השדה נוטעם

אבל זורעם לא

חלחולי מחלחולי

The owner of the property retains the right to plant trees,
 because they have deep roots, but he may not plant crops,
 because their shallow roots might damage the canal's
 banks.

The Gemara cites a related Halachah:

אמת המים שכלו אגפיה

מתקנה מאותה שדה

If the bank of the canal collapses, the owner of the canal
 may use earth from the adjacent property to rebuild them,
 because

שעל מנת כן קבל עליו בעל השדה

This is their implicit agreement, because the owner of the
 canal has no other means to rebuild the banks.

11

**בית הקילון
 אני מוכר לך**

*If one sells a canal to supply water
 for the buyer's animals and household*

**נותן לו אמה אחת לתוכה
 וחצי אמה מכאן וחצי אמה מכאן
 לאגפיה**

12

The Gemara questions
ואותן אגפיים מי זורעם?
*Who has the right to plant on the land
 directly adjacent to the canal?*

Two opinions:

1

**בעל השדה זורעם
 כל שכן נוטעם**

*The owner of the property
 retains the right to plant crops
 and certainly trees in this area*

2

**בעל השדה נוטעם
 אבל זורעם לא
 חלחולי מחלחולי**

*The owner of the property
 retains the right to plant trees
 because they have deep roots*

*But he may not plant crops,
 because their shallow roots
 might damage the canal's banks*

The Gemara cites a related Halachah:

**אמת המים שכלו אגפיה
 מתקנה מאותה שדה**

*If the bank of the canal collapses,
 the owner of the canal may use earth
 from the adjacent property to rebuild them*

שעל מנת כן קבל עליו בעל השדה

*This is their implicit agreement,
 because the owner of the canal
 has no other means to rebuild the banks*